

Nemzeti Társalkodó

KOLOZSVÁRTT

47-ik szám.

PÉNTEKEN,

Nov. 22-én

Tartalom Hölgyrabló. Legrenoj Láli. A' pártok Angliában (végzet). Spanyol népdal. Szépmhez. Holmi.

Hölgyrabló

Magyar régény-vázlat.

I.

A' nemes szenvedélyek.

Hol az agg Maros emberi lelkekkel olly öszhangzó furlangossággal merészel csavarogni, — ott, ama régényes völgyek egyikének ránczos homlokán, fekszik N. falu össze nem illő külsejü lakjaival. Nem kor, de elhagyottság szörnyü sanyarja mián roskadozó szentház agg tornya, meszsze kirija hirét a' parányi, de nagy hirü helységnek.

Füstös, száma földelü házak seregelenek itt ott; de mit szóljunk ezekről, hisz lakóik szegény napi-munka-tevők, 's majd 60 éves pörbe idéztetnék, összevegyitvén olly fényes urakkal mint kikről regélni szándékunk.

Galamib-fészkes kapuk, ősi dicsőség és nagyság büszke maradványi, állanak mohosult zsendel földelü barna kő-házak előtt, félig leszakadozva a' harczi miatt, melyet fáradalmasan küzdöttek az átkos jelenkor szellemével. A' rothadt fa-darabokkal 's zsiros trágyává ernyedti szalma és széna-törekkel gazdagon ékített terjedelmes udvar hátrészén emelkedett

lak rostává nyiladozott födele; legbiztosabb tanyája a' szerény verebeknek, mig benn, az uri-lak kellős közepén, szü által czi-frára kirá-gott asztal mellett fényes társaság, nemzeti játéka merülve, félig ürült üveg-edényék illy magas szerencse miatt elpirult nedvével ké-jelgett.

E' felfordult világhoz illőleg visszason kezdve, legalól ült a' barátságos háziur — Karai Ferencz. Meszsze kiálló nagy fekete szemei fölött ében-fekete szemölde simult el, huszón-két éves, szórtelen ifiu arcza előtt, tompára ütött orr árnyalá röviden jobb arczának horpadozott gödreit, megtörve rajta a' kelő nap szüz sugári. — Karai urfi ez előtt három évvel hagyá el a' tanoda küszöbét, hol oskolai éltében legtöbbet ácsorog vala; csak fél évig diákoskodott, megragadtatva azon szép eszmétől, hogy mentől hamarább megjárva a' királyi táblát megyei hivatalra jöhessen alispán-vagy főbirónak; de a' nagy világ higgadtabb lége, megváltoztatá szándokát, 's micsoda, ha semmi sem leve belőle, midőn látta a' sok visszavonást, e' szép hivatalok megszerzésénél, jámbor lélek pedig nem szokott tolakodni; meg azon fontos körülmény is járula hozzá, mert ama hires Verböczi déd-apját olly sokszor emlegeték, ő pedig csak hirben hallá, 's bár három egész hétig vala a' királyi tábla környékén — a' haza nagy szomorúságára, még

sem látogatható meg egyszer is e' nagy hírű rokont, kinek olly sok százados élet után szakála tán térdig is érhető már. — Csak azon méltatlankodék jámbor lelke, hogy míg sok hozzá hasonlót látott már hivatalban, benne az érzelem el nem ismertetik, és így elszomorodván, ép nemesi szellemben, semmit nem teve otthon; jelenleg versenyt ásitozva a' kihűlt kandalló őrével, forgatá nem legfényesb szerencsével mosolygó kártyáit. Még egy potyos zömök tekintetes ur foglala mellette helyet, és sorban tovább, savó-szin arcú énekes diákok, kik temetni jöttek a' helység egy nemzeti urát, ki megsokallva a' kormányzás terhes szónoklatait, minthogy ő vala N. ügynevezett kis királya, — tiszteletes nyelvét szerényen torkába nyelte.

Gyönyörű reg szépen aranyozta tűz-sugáraival N. bérceit, tiszta lég csendes szellője lengeté a' fejedő természet zöld lombjait, míg zárt szoba rekedt légében mámorral borítva görnyedezett a' szép társaság; már diákjaink is ásitozni kezdettek, mázsás szempilláik, nehézség törvényeinél fogva lefelé sietvén, midőn egy sajátságos jelenet, melly részint bosszantó, részint nevetséges kikapásra ingerlő vala — mindnyájokat élénkékké tette. — Szarkai Jónás, egy ritka alaku kép — millyet csak közelítőleg is szemlélni, Amerika őserdeit kellene bebarangolni — lépett bé legillemesb hetykeséggel hozzájuk. — Ha tudnának képzelni olvasóim, egy csupasz szőrtelen majom arcot, hosszan előre nyult arc-éllel, gyönyörűen görbedett kánya orral, mély gödrökbe szerényen visszavonult szemekkel, melylyekből jelenleg hat, egymásután átvirasztott éjszakának rittak ki káprázolatos éjfélei; karsu derekát, mellyet bármely saloni szűz sovároghatott volna, regényesen görbedett pipa szár lábak tarták, 's végre mind ezeknek koronául, egy tarka szövethől készült rongyos háló-föveget, 's rajta egy hatalmas ón gombra férczelt bojtot, mellynek igen hihetően fontos rendeltetése vala, a' csinos kis fejcskét, mellyben legalább hat Minerva-madár fészkelhetett volna — forgó széltől óvni, — ha mondom, illy képet képzelhetnének olvasóim, Szarkai Jónás tetőtől talpig előttök állana. —

Jó reggelt önöknek uraim! monda Jónás urfi, magyar nemes büszkeséggel tekintve hajdani diák társaira, kiket rég ott hagyott a' tanoda falai között, mert tüzes lelke elmélyed-

vén a' philosophiába, midőn egyik igen bölcs tannokától ez eszmét hallá: tisztességes alattomos úton mindent véghez vihetni, ő igen is híven követé, és mit tehete róla, ha éppen vagyon szerzésre fordítá, 's más fölfedezvén az alattomos utat, és a' bölcs iskolai előjáróság nem tanálván azt egyszermind tisztességesnek is, — hogy annál biztosabb lenne javulása, — kizárta köréből. Azonban ez nem háborítá olly nagyon lelkét, mert kis tekintélyű Szarkai uramból most tekintetes nemzeti Szarkai Jónás urfi lön, 's hány nálánál még sokkal nagyobbra törekvő nem nyer csak pusztá czimzést jutalmúl! — ... De lássuk N. legszeretebb arslána mint folytatá reggeli üdvözetét.

Lepke szárnyakon lebegtem önökhez, midőn a' reg, az édenkecses, rózsavánkosain szenderegve fölringatta kelet hajnalát, 's Dodona berkéből kelt fuvalom rezgeteti öszvelekezett Nymphák lobogó szövétnekét, monda ezüst ér módjára bűvösen ömledező szavait olly bájos szónoklattal, mint mikor az állatkirály egykori vetély-társának torkába a' hangok visszahuzódnak, — ez ékes szónoklatból hiszem, észre veszik olvasóim, mikép Jónás urfi olvasni szokott.

„Jó reggelt!“ morga vissza a' gyülekezet, 's gúnykaczaj melodiája kísérté üdvözetöket.

„Ez egész éjen át megyénk érdemes alispányával játszottam, 's csak képzeljék uraim, egy egész éjen át nem tudék többet nyerni 200 pengőnél!“ monda tovább Jónás urfi, 's a' társaság szelid melodiája hangos kaczaj altusába tört át. —

„Nó rajta, hát velünk is Szarkai úr!“ monda egyik sovány arczu hangász, gúnyosan vigyorogva az elébb szólóra.

„Ördögbe! csak ki ne koppasszon a' temetési díjból,“ monda szomszédja.

„Várjunk csak, megnézem hoztam-e pénzt magammal;“ viszonzá váll vonitva Szarkai úr, 's zsebéből, mire számba vevé, 70 ezüst forintot vont ki.

„Uram, ne vigy kísértetbe! — imádkozék egyik diák — négy évi jövedelemem sem megy ennyire!“

„Csak úgy benyultam pénzes szelenczémbe, gondolva csak réz-pénzt veszek ki, no de legyen már, — végzé határozottan Jónás urfi, 's helyet foglala a' boldog asztal mellett, mellynek talán soha nem vala még illy merész já-

tékoshoz szerencséje, rá is bámultak ám a' fehér pénzdarabokra mind annyian; mint hetekig koplalt barna gyerkőczök a' hófehér kenyérré, 's az előbb is igen diszes társaság, viszont egy érdemdús legméltóbb taggal szaporodék. Most már teljes erővel folyt a' derék munka, melly annyi szép, 's nagyszerű áldozatot nyert már magának a' mivelt Európától. A' szennyes falon függő ősök poros képei komolyan pillantottak le a' becses utódok arczán feltünedező szép szenvedélyre. Karai úr nagyot sohajtva kelt föl asztala mellől, 's mély gondokba merülve méregeté szobája hosszát halk lépteivel.

Százszorosan bocsánatot esdve a' tisztelt társaságtól, — bár N. utszái veszélyes sárosok, legalább a' képzelet léghajóján utazzunk kissé tovább, egy csinos külsejű, de csintalan helsejű uri lakba. Néhai megboldogult Zárαι Lázár nemzeti uri lakában ellenkező színezetű társaságot tanálunk. Három kegyes uri hölgy, egy moly-emésztett könyv barna lapjairól olvasott ígékben vala itt elmerülve, míg egy kövér, elég szurtos, felgörbedt állu, serkedő hajuszú vén asszony, fontos arcczal hallgatá a' kinosan tagolt szavakat.

„Olvasd csak tovább Róza!” monda Zárαι Róza, a' helység 30 évek óta viruló rózsája, kinek mintájára, hogy hozzá annál hasonlatosbak legyenek — születése óta N. minden leányai Rózának kereszteltetének. Azonban kisebb Rózánk így olvasa:

„Legha-tó-sabb inger-lőője, pedig a' tisztaszere-lemnek: 9 rákszívet, 7 szuny-ognak balsz-árnyát, három zöld bé-kának kereszt csontjait, 9 cigány kuny-hóból vett parázs tű-zön hamu-vá égetvén, 5 vén asszony hetedik oldalb-ordáján leszűrt, tiszta forrás fenekéről meritett vizzel gyurjizes pogácsát, melly míg megsülne, 77-szer megfordulva danold e' verseket.

Matragulya kedves növény
Annak adjál az év telén,
Kiért szerelmet varázslók,
Téged éig megáldalak!

Igy hangzának a' varázslat szép szavai; komolyság borította el arczaikat, de csak hamar vidor ötletek derüje tört át az ész ritka felhőin; nevetés kezdődött majd; lőtás futás támadott mindenfelől, és alig két óra alatt minden varázslati szerek összeszeresztetének. Míg azonban ezek, rendeltetésök szerint megké-

sztítettének, nem lesz érdektelen Zárαι Rózával, ki aligha főszerepet nem viend történetünk folyamában — kissé közelebből megismerkedni.

Egy jelentéstelen arcz, elég idomos szája, orr, barna szempár, 's hason színezetű fürtök elénk varázsolják N. gyönyörű Vénusát, Ki rá tekint e' képre, koránt sem sejtethet; melly tarka színezet forronghat a' kebel mélyében; de oh mit nem tudnak megadni gondos nevelők 's nevelőnek! a' bércz árnyaiban viruló egyszerű rózsza, mi sokféle alakban kéjelg a' kertek pompás sétatányain, 's ép ezért ne csudálkozzanak olvasóim, ha olly jellem fejlődnek Rózában, melly zárt falusi magányban legalább némi részben szokatlan.

Születése igen szerencsés időben történt, éppen midőn a' nap a' kos jegybe lépett, miből már előre sok szép, 's dicső dolgok jószoltatának. Mi vala természetesb mint hogy Róza mástól szivja az anyai édes tápot, jelesen egy szép barna cigány nőtől, ki a' helység disze vala szépségben 's mivel N. leggazdagabb urfiaskái is rá bámulának, feddhetlen erkölcsű. Majd növekedve, mosolygó sorsa furfangos kedéllyel torzítá el arczát, 's elrabolá gondos mamáját, ki őt napjában legalább kétszer maga elé viteté. Már ezután Zárαι úr, nem csoda ha több napokig elfeledkezék is kedvencz lánykájáról, midőn zajos társaságokban kelle szórakozást keresni, hogy feledhesse forrón szeretett neje halálát, kivel legalább hatszor napjában hőscsatát küzdött amugy ősi szellemben.

Egy borusabb napon, midőn hideg rázkodás fogta el az apai szívet, 's dulongó érzemények zavarából felküzdött a' szelidebb apai érzelem is, maga elé viteté Zárαι úr, eddig gondos cselédek nevelő intézetében még bántatlanul maradott lányt. Könnyekig fölolvadt érzeménnyel pillantott az árvára, és bölcsen elhatározá, miszerint neveltetését egy agg lányra bizandja, kit N-ben Justin néven ismertek, 's kiről mi is bizton elmondhatjuk miszerént 60 éves szép tapasztalatai után az élet legpracticusabb oldalait ismernie kellett; miként folytatta pedig Justin szép hivatalát, e-léadásával nem akarván fárasztani az olvasót, csak jelenét írom le Rózának, midőn már két éve, hogy atyját is elvesztette.

Róza arczán az emberi szenvedélyeknek, vágyaknak, hánykodó érzeményeknek, soha nem láthatá senki, bármi jelét is; de azért szörnyen vétkeznek ki állítani merészlené, miszerint keble mélyében is így volnának ezek; mert ő sokkal jámborabb vala hogy sem keble illyszerü titkait mindjárt arczára bigyessze és éppen nem következik a' fennebbiekből, hogy N. Vénusa szeretni ne tudott volna. Róza 50 év alatt nem egyszer szeretett lángolón, ha bár csak úgy lobbadozva lángolón is, mert igaz meg kell vallanunk, mikép csak olykor olykor méltóztatott lángolón szeretni, 's illyenkor szerelmének tüze gyakran egy csókban ellobogott, mint viz lövésre az égő szalma fedélnek légbe repülő lángjai. — Azonban keble, hasonló vala a' dúsan visszatermődő földhöz, melly minden tavasz érkezével új virágokat fejleszt; ha érzelmei, bár ellángoltak is egyszer, 's a' kiegészített szívben csak rút hamvak maradtak, midőn egy csinos ifju tüzes szemsugárai éltének áldó napjaként reá szóródtak, a' barna hamvakból új érzelmek sarjadoztak, 's néhány pillanat elég vala reá, hogy ez új életsarjak szerelem virágivá fejlődjenek. Róza igen is nagyon és sokat tudott szeretni, hasonló vala az erdő hús forrásához, mellyből szabadon enyhitheti szomját a' kifáradó utazó, 's éppen e' körülményből kimagyarázható a' 50 év alatt megjelent 25 kérés, kik közül egyik sem vala elég szerencsével áldva istenétől az ohajtott szép kezét, 's még szebb birtokot megnyerni, mert Rózának, bár nagyon keveset szokott is beszélni, az igen és nem szavacskákat igen is könnyeden ejté ki biborajkain. Most azonban itt ott rebesgeték N. asszonyai, miszerint Zárai Róza szive az ifju Karai Ferencznek meghájlott, de ez csak titok és nagy mély titok vala, mert négy, legfőlebb öt egyénnél több között még soha nem beszéltek. — De talán hosszason is elfelejtkezünk többi Rózáinkról. . . .

A' varázslat merőben elkészült az irás szavai szerint, 's a' látott vénasszonynak gondos-örködése alatt az elhagyott szép társasághoz küldték, egy rózsaszin levélke lopózával mellette. Elhagyva már hölgyeinket, kik égi remények társulatában hánykodó kebellet maradtak, mire visszatérünk urainkhoz, felfordult világot találunk itt. Diákjaink mindenike egy egy darab lepényt tartva kezében, vidor arczsal falatoznak, mintha megszállta volna már

a' varázs ereje. A' nagy szoba üret bus fütty hang tölté be, mint felhagyott erdőt rigónak éneke, de keserves volt az, mint száraz ágon társvesztett gerliczének szomordala. Szarkai Jónás zengé a' keserves nótát, mert megkell sugni az olvasónak, hogy a' szép 70 pengő hűtlenül elpártolt urától; hasonló vala ő most egy desperatus korhelhez, ki előtt remények tűnedeznek, de bennök tovább is bizni már nem elég erős. Végre Karai ur sovár pillanatokat lopogatott balkezére, mellyben valamit rejtegetett. Minthogy pedig pénz nélkül semmit nem lehet tenni a' mai hitelszegény világban, és Szarkai ur utolsó fillérig kifogyott már, hogy talán otthoni pénzes szelenczéi sem tudtak volna többé segíteni rajta, hozzájárulván még az is, hogy Izsák zsidó sem fog többet kölcsönözhetni a' mégcsak zöldülő gabna vetésekre, midőn a' jövő olly bizonytalan, — a' diszes társaság eloszlott, 's Karai ur magára maradvá, feltárható balkeze titkát. Szép rózsaszin lap nyílt fel előtte, béirva szik-szákosan, ide 's tova görbedezett sorokkal, melyek e' szavakat foglalák magokban:

Szeretett Czedrusom!

Ha tudnád milly szerelem lángol keblemben, melly mint gyehenna tüze égeti szivemet, tudom szaladnál én hozzád szeretett hivedhez: ah de az átkozott körülmények, bátyám haragja eltiltanak tőlem; de tudod négy nap mulva szent-György éje leszen, mikor is bátyám névünnepét tartja, jer-akkor a' kerti szobába éjfélkor, Rózád is megjelent ott, 's téged is elvár, jöve hő szerelemmel!

Kedves jó Ferenczem!

szirig hűd
Zárai Róza.

Oh Róza! oh angyal!! oh te dicső mennyország!!! kiálta szenvedélyesen Karai ur, 's lelke a' jövő titkos kódébe merült el. —

(Folytatjuk).

Legrenoj Láli.

1842. nyarán Előpatakon voltam; fürdői szomszédom egy fiatal özvegy nő volt Krajevából agg gondviselőnéjével, ifju alig 25 éves, beteg, aszkóros; halvány arczáit felemészte a' kézzelfogható bánat, a' behullott szem nem idéze elő örömet, kedvesvesztés sugárzott abból élethezi csatlakozás.

Ha nagy író volnék, lapokat tudnék től-

teni e' nő sejtelem-teljes arczáról, mellyen olly sok kinyomás volt; különös arcz, nem mogorva mint most, de bámulandó szépség lehetett, midőn ezen keserű elcsüggedés vonalmaidtól telt nem vala.

E' nő Legrenoj Láli, az új Görög-hon Sapphoja, nevezetes kevés költeményeiről, kit a' sírból feltámadott népek ifju, és agg hőlcsei ezüst koszorúval tisztelték meg ez előtt egy évvel. E' nő több mint 20 Iyrát irt új görög nyelven, melly nem szülötte nyelve, 's a' néptől milly hálásan fogadtatott, nem azért csak hogy mint idegen ajku parányival gazdagította az új irodalmat, hanem mert szépen, érzesteljesen irt idegen hangokon is.

Most aszkóiban szenved, 's perczenként számítja rövid napjait, a' halál ajtója előtt áll, 's a' legkedvesebb nő minden élethezi komoly ragaszkodás nélkül éjeket viraszt most is Sophoclesz irataival; nem csökken lelkierője, 's büszke a' fagyos közönyön, melly komolylyá tette; türelmes, elszánt, reménytelen és kitartó. O hogy a' szép miért nem halhatatlan?.. miért éri fájdalmas csapás a' szép szívet, 's miért törik reménye a' nemesnek, 's a' tiszta indulatba is miért vegyül boldogtalanság??.

Mi nők könnyen fűzünk barátságot, kivált hol atyafiságos lelki viszemlékeink vannak, melly akkor ered, ha mivelte lélekkel osztjuk meg titkunkat, melly magasztos önfeláldozásával tett minket egykor hősvé, tudva, hogy becsültetést várhatunk, mert érdemlők, közöljük keblünk titkát, mellybe csak tiszteletteljes egyén, barát juthat, soha nem avatatlan.

Igy valék Lálival; rövid idő mulva barát-nék levünk; — magos gyönyöröket éreztem e' nő körében, azon osztatlan gyönyöröket, mellyet atyám, anyám, testvérem, férjem nem adhatott, mert nem tudott; ők hozzám rosszak valának, egyiknek gyászos nevelésem köszönöm, míg az utolsót átkozom.... igen, igen.... átkozom.... önző gyönyörét,.. életét, a' kapesot, melly egykor siring akart szorítani.

Csudálkozol barátném — szólt egy estve Láli — hogy egészen hirom a' magyar nyelvet? atyám krajovai, baromkereskedő, anyám H. K. hunyadmegyei nemes leány volt. Esmerkedésök nem tudom, mert ők korán halva idegen-kézre jutottam, hol szelidség helyett gyűlölség és szigor nevelt. Gazdag valék 's nőül adának. Egy. semmirekellő leg-

aljasb hajlamokkal telt férjt kapék, féltékenyt, képmutatót, ki megette életem, ifjuságom, ki iránt csak szánalmat érzék, ki mián megátkozám a' papot, ki imát rebegett felettünk.

E' nő leküzdött fájdalma hasonló volt enyémhez.—'S férje? kérdém reszketeg hangon.

— Fiatalsága bűneiben elveszett,— elhagyott egy utczai Pulcheria förtelmei közt. Három éve nem láttam. Magamra élek azóta, 's kérem az istent, hogy ki annyit szenvedtem, engedjen meghalnom,— boldogulásomra, az üdv útja tán nincs végkép zárva előlem, 's remélem az örökkévalóságban nem találkozom vele; inkább semmületet mint feltámadást, örök érzéketlenséget mint új életet! tébolyult lehetnék a' felébredtek közt is, halál és koporsót érte irtózom, mert irva van: tul a' siron ismét meglátjátok egymást..

Zokogott.

— O milly kínos — folytatá — egy férj alávalósága, 's milly boldog az, kinek gyöngédség 's nagysággal párosult társa van. Én mióta őt ismerem, éltem csak haldoklott, most reagondolva elijeszt hidegvérem hogy szörnyű bánatimban nem tébolyultam meg, hogy a' folyvásti szorongás, nyomorult élet, gyűlölt reagondolás közt nem étetem magam; minek is, még kevés óráim vannak, gyengeségem nem enged többet, csak vérkönnyet sirni. Undorít az élet émelygős külszínével, hol szellemdus álarczot visel a' legbélyegezettebb bűnember is. O istenem.... végzé Láli, 's agyához térdelve sirta vérkönnyeit.

Láli magosan állt felettem, 's csak a' kiállott hasonszenvedésem jogosított magam véle hasonlíthatni; igen, élettörténetünk sokba, mindenbe talált, tán a' vég is.... Ő aszkóros, tán tizennégy nap, 's még közelebb a' szabadulás órája; ezt jóslá nekem nagy lelki, testi gyengesége. — Most először gondolkodám én is, hogy orvosom miért küldte ide engem? tán én is halvány csontpofáim 's jég-hideg homlokomon egy borzasztó bélyeget hordozok két év óta, mellyet a' szívemhez tapadt keserűség mind láthatóbbá tesz; tán aszkór, mert olly égető,— dühösön szaladtam a' tükrökhöz a' helyett, hogy Lálit vigasztaljam, komor összehuzott képem sugárzott lapjáról, 's könnyektől vérmes szemeim alig ragyogtak, most látám, milly rémitő sovány valék, márvány-homlokokra tevém kezem, 's egy székre rogytam.....

A' nyugalom csak e' percz óta szállt ki szivemből, nem mintha az eddigi szenvedés nem jogosított volna fel egészen méltó panaszokra, de lelkem előtt még nem volt eddig olly kristályként átlátszó, hogy terhes beteg vagyok. Igen, felfedezém magamnak azt, minek tudására szükségem van gyermekekre nézve.

—O s' tulságiban olly gyönyörűn teremtet földön hát annyi a' szemtelen, aljas, háladatlan férj — gondolám — hogy neki is jutott egy.....

Orvoshoz akartam menni azon ijedséggel, melly akkor lelkemen urakodott, megkérdeni, hogy valljon igazi testi, lelki betegvagyok-e — aszkóros? vagy ha e' lelki tompultság nem von-e aszkórt maga után? nem tévém.... bánom.... pedig az voltam és leszek mig érzékeim jéggé nem fagnak, 's nem háborít, nem haragit a' mult égő emléke. — O Láli! minket szemtelenül kijátszottak a' bálványok, földi varázsok, mert hamis pénzekben eltékozlották keblünk virágit.....

Három hétig valék Előpatakon Lálival. Igen terhes beteg lett, ágyát nem hagyható el, 's kéntelenítették haza térni.

A' bucsunál keservesen sirtunk, én mint egyszer csak éltemben a' papiáldás után.

Emlékül kérelmemre lefordítottá uj görög nyelven Vörösmarty „Tulvilági kép“-ét, 's üres óráiban némelly Népdalokat ....től.

Elváltunk.

O miért tollam nem olly erős, mint Byroné, hogy e' nőt festeni tudjam azon imáandó magosságban, melly sajátja volt. Szent emléked, o dicső barátném, körültem leng most is egy év mulva, mert a' fájdalom kimerültsége még nem semmisítte meg szivemet, hogy melegen ne dobogjon emlékedre.

Nyolcz héttel e' bucsu után egy szép ősz est alkonyán Brassóban valék egy barátnémmal kikönyökölve a' másod emelet ablakpárkányzatán. Szivem olly telt volt csendes örömtől, tán még valahai boldogság, élvezhetőség reménye volt az, tán egy merész elhitezés a' jövőbe, mellyet gyarló szemem az alattam nyüzsgő színlekedőktől kapott? nem tudom.....

A' járdán most éppen alattam egy fekete simitott koporsót vittek négyen, gyászos oldala fényes szegekkel volt kiverve, 's felette egy ezüstvirág koszorut; nem olvashatám

az írást, mert egy sejtalem nem tudom honnan, hogyan, és mi, megfagylalá szivemet; én Lálira gondoltam, 's ájultan estem barát-ném karjaiba.

Barátném, kivel utóbb közlém Láli gyász életét, tudósítja, hogy a' halott a' koporsóban ő volt.....

O istenem, én nem sirhattam koporsója felett; sirján pedig kétszer fakadt már uj gyep, 's én még nem állíték szobrot nekie.

Hát számomra ki tesz egy szürke fa-emléket, reá karczolni szenvedésim!

Köny hull iratomra.... elmém rajta jár.... nincs más vigasztalásom mint az ige, mi őt elborzasztá: tul a' siron ismét meglátjuk egymást.

Kenyérvízy Anna. *)

A' pártok Angliában.

(Végzet.)

Végül megemlítettök még azok is, kik nyilván kijelentik, hogy ők teljességgel egy párttal sem tartanak. Gyakran hallhatni ugyan e' nyilatkozatot, de aligha mindig valódi meggyőződésből származik. Angliában ugyan is az országos tisztviselők, a' kereskedők, a' földészek, a' tőzsérek magánérdekei az ország politicalai érdekeivel olly annyira összefonvák, hogy majd minden embernek, akar nem akar, elvégre ez vagy amaz indítványokat és nézeteket valló párthoz kell állnia. Már azon befolyás, mellyet szavazatjogánál fogva a' közügyekre mindenki gyakorol, ellenállhatlanul besodorja őt a' pártküzdelmek örvényző folyamába. Egy mesterember vagy kalmár p. o. elhatározza magában távol tartani magát a' pártokali viszonytól, 's szavazati jogával sem whigek, sem toryk érdekében nem élni: azonban át fogja látni csak hamar, mikép ez ön tetszése szerint nem megyen; mert azon előkelő tehetős urak, kik nála szoktak dolgoztatni vagy vásárolni, kényszerítendik őket ön tetszése 's akaratja ellen is pártjok javára gyakorolni szavazatjogát. 'S ő azon uraknak kegyes hajlamát maga iránt (továbbra is biztosítandó, nem csak élni fog szavazatjogával, hanem a' pártnak közgyűléseiben is részt-

*) E' nő nincs többé, az aszkór megölé; több emlékiratait is közölhetem, ha kedvesek lennének a' Társalkodónak.

Elvárják. Szerk.

Kenyérvízy Lajos.

veend, hogy szavazatát nyilván adhassa, és hogy ne kelljen majd valami együgyű, boldogtalan szerepet játszania, szorgalmasan olvasa tulajdon pártja hírlapjait, 's minden érdekei iránt körülményes felvilágosítást kíván szerezni magának; szóval: a' mi emberünk olvasás, társalgás, szónoklás és figyelmezés által igazi buzgó pártemberré képezi magát. 'S valamint a' tőzsér és mesterember, ugy mások is saját viszonyaiknál fogva egy vagy más képen kényszerítvék valamelyik párttal tartani. Mindemellett is vannak, mint mondók, csakugyan emberek, kik teljes meggyőződésökből szólnak, midőn minden pártoskodás iránti ellenszenvöket nyilvánítják. Ugy van, ez emberek néha olly szörnyű őszintén nyilatkoznak e' minden pártoskodások iránti ellenszenvökkel, és irtózasokkal, hogy az ember kísértetbe jön e' pártatlan osztályból viszont egy saját pártot csinálni, azoknak pártját t. i. kik elszántan „decidedly“ ellene vannak minden pártnak, 's minden pártszellemet kárhoztatnak.

Ugyanazon pártok vannak Skocziában és Irhonban is elterjedve; de minthogy ezen országokban viszont sajátos érdekek jönnek elő, mellyek egészen más combinatiokat szülnék, tehát ugyanazon pártok az ir csatornán és Tweeden tul viszont némileg más alakban, más eszmékkel és igényekkel tűnnek fel.

A' nemzetek külön jelleme 's a' két országban levő külön political 's egyházi viszonyok különbözőleg módosítják a' pártokat, kivált Irhonban. A' toryk p. o. kik Angliában legfőbb baráti és pártfogói a' főegyháznak, Irhonban hol a' catholicismus iránti ellentét öket különösen felhívja, még sokkal nagyobb mértékben azok, 's itt támadt az „orangisták“ sajátias ir pártja. Macaulay ugymond: „A' toryk, kik a' törvényszerűség neve alatt még ma is a' fejedelem isteni jogát védik, 's az 1688 évi forralomról megvetőleg szólnak, egészen más vitorlákat vonnak fel mihelyt Irhont említik nekik. Ott ök rögtön elismerik hősnek III. Vilmost 's nagy embereknék Somerst és Shrewsbury-t; ott a' forradalmat dicső eseményként magasztalják. Ugyanazon egyének, kik Angliában egyetlen alkalmat sem mulasztanak el, hogy az akkori whigek ellen valamely hitvány jacobitai rágalmat ismétljenek, alig szálltak át a' sz. György-csatornáján, már poharakat üritnek ama halhatatlan dicső ese-

mény emlékére.“ Viszont vannak Angliában pártárnyéklatok, mellyek Irhonban nem találhatók, így p. o. a' gabonatorvények eltörlői, kik Irhonban hiányzanak, mert ott nincsenek gyárosok és gyárurak, kik e' törvények eltörlését kiváltképen óhajtják.

Az irhoni whigek állása felől így nyilatkozott minap egy angol lap: „Az ir whigek felette szorult állásban vannak, egyfelől az irhoni liberalisok kívánatinak ellenzése miatt, kik az unio felbontására céloznak, másfelől pedig az angol szabadelmű párttali szövetkezések miatt, mellynek az irhoni szabadelmű elvek elleni szegülése öket a' repealereknél gyűlöltté teszi. Az ir whigek középben állnak a' két honi szabadelmű pártok közt; ök helyeslik a' repealerek elveit, de félrevetik azoknak egy olly elérhetlen céljai törekvésöket; közelitnek csélzataikban az angol szabadelműekhez, bár elveik néhány pontban eltérnek egymástól, mindazáltal megsemmisítik czáltal azon befolyást mellyet elveikkel a' repealerekre szereznének. Így tartózkodnak ök — az irhoni whigek — ama két pártot Angliában és Irhonban, valamely elhatározott irány által megsérteni, azért oldalognak némünéműképen a' kettő közt.“*)

Skocziában is különös módosításai fordulnak elő a' pártok elnevezéseinek és céljainak; azonban körülményesb felvilágosítása e' tárgynak felettébb messze vezetne.

Kohl után

X. X. X.

Spanyol népdal.

Hajh, a' lányka nagy haragban,
Ki fog hozzá szólni, ki?

A' hegyekre ment a' lányka,
Messze hátra-hagyva nyája;
Ő, ki olly szép mint virágszál —
Most mérges mint tenger árja.

Hajh, a' lányka nagy haragban,
Ki fog hozzá szólni, ki?

Urházy.

*) Az O'Connell szabadon bocsáttatása óta nagy közelebbi indult a' whigek és repealerek közt; a' legközelebbi jövő megmutatandja, képes leendő-e a' nagy agitator a' mérseklet útján is szintolly szerencsével izgatni, mint a' tulságén, hogy hontársait a' „repeal for ever“ mellől elvonván, velök a' foederalismust megkedveltesse. Az új szerep O'Connellnek ha annyi tapsot nem is, hihetőleg több sikert hozand.

Szépemhez.

(Május 24-kéő).

Szívem gyöngye, lelkem álma,
Barna lány!
Rózsahajnalon merengő,
'S lomb között epedve zengő
Csattogány.

Mint a' tünde esti csillag
Szép szemed:
Szép szem! ábránd éjszakáján
Zeng a' hárfa anda húrján
Dalt neked.

Arczodon még gyermek-álom
Ömlik el:
Ott szerelmed szende fényben,
Mellyért lánghalvány 's reményben
E' kebel.

Én nem adnám félvilágért
Hogy szeretsz;
Bánya kincse, tenger gyöngye
Mert mit ér, ha szívem hölgye
Nem lehetsz.

Bánya kincse, tenger gyöngye
Vagy, te lány;
'S rózsakertem lomb-honában
— Ártatlanság fátyolában —
Csattogány.

Mint szeretlek drága, kedves
Angyalom!
Én a' szót ez érzelmre,
Melly neked hűn festené le,
Nem tudom.

Hogyha látlak, szívem kéjben
Elmerül:
Kebleden tündér világom
És mosolygó ifjuságom
Földerül.

Ott virul piros tavaszként
Életem;
'S ott szerelmem pályabére,
És a' lant legszebb füzére
Nyil nekem.

Urházy.

H o l m i.

A' földön több nő mint férfi fájdalom
van, miként az egen több hold mint napfo-
gyatkozás. —

Az emberélet miként a' tengervíz nem
válík előbb egészen édessé, míg nem égfele
száll.

Szive bármelnyik leánynak, annyi van el
ajándékozni való, mint egy fejedelemnek bur-
nót szelenczéje, és mindkettő az adó 's nem
az átvevő képét hordja magán. —

A' koporsó kulcsa.

„Oh drága szeretett gyermekem, bészárva
a' mély sötét házba, örökre megtartom lakod
kulcsát, és soha, soha nem nyitja az fel azt.“
Ekkor a' siratott kedves leány szebben mint va-
laha 's fényárban emelkedék föl a' kesergő
anya előtt a' csillagok felé és lekiálta: vedd el
a' kulcsot anyám, én itt fenn 's nem ott alatt
vagyok. —

A' koldus halála.

Egy öreg koldus egy szegény ember mel-
lett halt, 's álmában keservesen sohajtozott.
A' szegény ember próbálta felköltetni az
öregét rossz álmából, hogy legalább az
éj ne nyomja a' nap terhe alatt kifáradt ke-
bel. — A' koldus nem serkent fel, de a' szal-
ma felett egy fény sugar lebbent el; ekkor fi-
gyelmesebben megnézi a' szegény a' koldust —
's az halva volt; mert Isten már felkölté őtet
egy hosszabb rossz álomból. —

Jean Paul Fr. Richter.